

I si encara us queda una mica de temps, l'antiga ciutat romana de **Clunia** queda a un quart d'hora. Preneu la BU-925 direcció a Peñalba de Castro.

Celtibera originalment, capital de la Tarraconensis Citerior en època romana, arribaria a ser capital de l'Imperi Romà en el temps que l'emperador Servio Sulpicio Galba residí en ella.

El llegat arqueològic és excepcional; consideren que ocupa unes 120 hectàrees i està considerada una de les majors ciutats de la Hispània romana.

Sembla que la Diputació de Burgos s'ha tornat a fer càrrec de les excavacions després d'una picabaralla amb l'empresa Arqueoturismo, per això si entreu a la seva educativa pàgina web, www.arqueoturismoclunia.com/clunia.asp, trobareu que l'atenció turística ha quedat suspesa. Això és cert, no hi ha guies (encara), però la ciutat es pot visitar lliurement i gratuïtament. Sol·liciteu un fulletó informatiu a l'entrada.

Per si de cas, truqueu a Turisme de la Diputació de Burgos, 947 258 600, per les hores que tenen de visita.

Aranda de Duero. Finalitzem el periple a la capital de la Ribera, on aparcar és tot un èxit. El millor és deixar el cotxe a l'altra banda del riu,

prop de l'hospital per exemple, o una mica més enllà, entre l'estació d'autobusos i la del tren, en un aparcament que han fet nou.

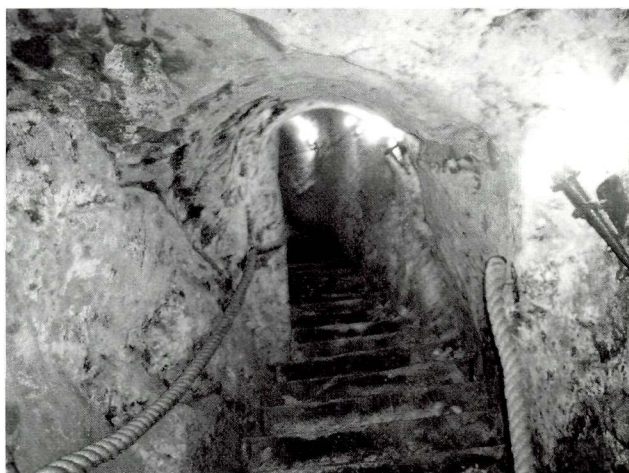
Una trucada al 947 510 476 i l'oficina de turisme us farà arribar un detallat plànol i informació turística variada.

La ciutat no és que sigui gran cosa: plaça Major, Església de Santa Maria, una mica el nucli antic... però el que sí té és un carrer animat tot l'any: el carrer Isilla. Comerços i bars de tapes es reparteixen l'espai. Si voleu seure, aneu a les terrasses de la plaça Major; si voleu anar de *tapeo*, teniu tot el carrer amunt i avall.

Però en realitat ens aturem aquí per dos motius que no sabia com ordenar. Un és el de sopar un dels millors *anolls* al forn que es fan a la Ribera: restaurant el Lagar de Isilla, carrer Isilla, 18. També tenen *peix a la brasa*, menú del dia i recomanables vins de les seves terres en un poble proper que s'anomena la Vid (quina casualitat!). Cal reservar taula i si voleu *anolls* al forn: Quique o Juan. 947 510 683.

Però no he seleccionat aquest restaurant solament per la seva acurada gastronomia, ara ve l'altre motiu: demaneu a l'arribar que us deixin veure si us plau la bodega subterrània del segle XV en aixecar-vos de la taula. És tota una sorpresa i un exemple de l'antic concepte de bodega en aquesta regió i en la ciutat. Entendreu el perquè de les boques d'aeració que es veuen pels vells carrers al peu de les façanes.

Mitja ciutat vella està recorreguda per galeries que puguen, baixen i s'encreuen en un autèntic laberint representatiu de l'economia del vi des del segle XII fins al XVIII, aprofitant que l'estructura geològica és de fàcil excavar i a més impermeable. Tot un món subterrani i un autèntic malson per als rapinyaires francesos després del 2 de maig de 1808, ja que trobaven

galeries buides sense sortida o amb poc a endur-se.

El 99% de les bodegues subterrànies pertanyen a penyes que ho tenen com a magatzem particular, a banda d'un lloc de reunió. Encara avui dia no coneixen exactament la dimensió del

foradat subsòl; s'està començant a fer un mapa topogràfic, no obstant.

Tornem cap a Sotillo de la Ribera, que es troba a 24 quilòmetres.

TERCER DIA

Sortida a les 9 del matí per la BU-130 direcció a Lerma, després d'enllaçar amb la A-1. 33 quilòmetres.

Lerma. Ciutat de l'home més poderós en temps de Felip II, el duc de Lerma, que va utilitzar part de la seva fortuna per a embellir-la. Prestigiosos arquitectes i bons materials ens han deixat una vila senyorial considerada conjunt monumental.

Us en destaco: el palau ducal d'estil herreria, arquitectura oficial dels Àustries, que domina una plaça Major en part porxada, la plaça de Santa Clara i el Mirador dels Arcs sobre la plana de l'Arlanza i l'exterior del Monestir de l'Ascensió de Nostre Senyor. En la part alta de la vila i a una distància molt curta, uns dels altres monuments. Al Centre d'Iniciatives Turístiques de Lerma, 947 177 002, us poden enviar un plànol de situació esquemàtic però suficient.

A la part baixa es troba situat el primitiu nucli medieval i un parell de construccions també interessants, però com la jornada és densa i de vila medieval hi ha la propera de Covarrubias, sensacional, podeu prescindir si voleu de baixar i tornar a pujar el costerut carrer Major.

Covarrubias Deixem Lerma per la BU-904 i seguint el riu Arlanza viatgem 24 quilòmetres fins aquesta petita vila tan ben conservada, que s'ha convertit en referent mercès a ser un magnífic museu a l'aire lliure d'edificis i elements de l'edat mitjana. Patrimoni monumental i artístic gairebé intacte. Porteu carrets o una bona memòria digital, ja que no hi ha racó lleig. Us passareu la resta del matí.

Deixeu el vehicle fora del recinte medieval, a l'esquerra de la carretera, prop de les escoles per exemple, quan vegeu el creuer del segle XVI i la porta emmurallada que surten a la dreta.

En el mateix arc de la porta noble hi ha l'oficina d'informació i turisme, no obstant i donat que tenen un horari canviant, truqueu al 947 406 461 i us enviaran un plànol informatiu complet. Atès que tenen força manifestacions culturals, visiteu la interessant web de turisme: <http://www.ecovarrubias.com/es/turismo> (un pou d'informació), per si podeu coincidir amb alguna activitat. Disposen de servei de guia.

Podeu aprofitar la visita per comprar una mica de vi, amb bona relació qualitat i preu, de la denominació d'origen Arlanza, en una petita bodega del segle XII: bodega Valdable Hijos de Máximo Ortiz. No lluny del creuer a l'altra banda de la carretera, número 18. Mari, 620 455 540.

